

Stella och blixten

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

När Stella kommer hem från sin semester skyndar hon till stallet för att träffa sin ponny Vigge. Tillsammans ger de sig ut på en rittur. Plötsligt börjar det åska och blixtra och Vigge blir skrämmd och springer iväg. När regnet kommer stannar han. Det regnar verkligen väldigt mycket.

Men vad kallas det när det regnar så här mycket på kort tid? Och hur uppstår en blix?

LGR 22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt. (SV åk 4–6)
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. (SV åk 4–6)
- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtalssituationer och i samband med demokratiska beslutsprocesser. (SV åk 4–6)
- Vanliga väderfenomen och deras orsaker, till exempel hur vindar och nederbörd uppstår. (FY åk 4–6)
- Observationer och experiment med såväl analoga som digitala verktyg. Planering, utförande, värdering av resultat samt dokumentation med ord, bilder och tabeller. (FY åk 4–6)
- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna. (EN åk 4–6)
- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar i sammanhängande tal och skrift. (EN åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Kunskaper om fysikens begrepp och förklaringsmodeller för att beskriva och förklara samband i naturen och samhället.
- Genomföra systematiska undersökningar i fysik.
- Förståelse av engelska i tal och skrift.

LGRS 22 CENTRAL INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Gemensam och enskild läsning. Sambandet mellan ljud och bokstav. Strategier för att avkoda, förstå och tolka ord, begrepp och texter. (SV åk 4–6)
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva enkla texter. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar. (SV åk 4–6)
- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt, ställa frågor samt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter i olika samtalssituationer och i samband med demokratiska beslutsprocesser. (SV åk 4–6)
- Vanliga väderfenomen och hur de kan observeras och mätas. (NO åk 4–6)
- Fältstudier, observationer och experiment med såväl analoga som digitala verktyg. Utförande, värdering av resultat samt dokumentation med ord, bilder och andra uttrycksformer. (NO åk 4–6)
- Innehållsområden som är välbekanta för eleverna. (EN åk 4–6)
- Beskrivningar och presentationer. (EN åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift samt med andra former för kommunikation.
- Läsa och reflektera över skönlitteratur och andra texter.
- Kunskaper om naturvetenskapens begrepp och förklaringsmodeller för att beskriva och förklara samband i naturen, i samhället och i människokroppen.
- Genomföra systematiska undersökningar.
- Förståelse av engelska i tal och skrift.
- Formulera sig och kommunicera på engelska i tal och skrift.

WALK AND TALK

När eleverna har läst boken får de genomföra en "walk and talk". Dela in dem i par eller smågrupper och be dem att gå en runda på bestämd tid och reflektera över boken. Innan eleverna börjar gå ska du ge lite tips på vad som kan diskuteras. Kanske skickar du även med en lista på frågor till eleverna. Exempel:

- Vad tyckte du om boken?
- Vad var bra?
- Vad var mindre bra?
- Vad fastnade du för?
- Saknade du något?
- Vad kände du när du läste boken?
- Har du varit med om något naturfenomen?
- Lärde du dig något av att läsa boken?
- Hur många blixtar får boken? Sätt ett betyg mellan 1 och 5, där 5 är bästa betyg.

Återkoppla gemensamt när alla samlas efter promenaden.

VÄDERBEGREPP PÅ ENGELSKA

Nedan finns ett antal engelska begrepp som alla är kopplade till väder. Genomför olika övningar för att träna begreppen. Förslag på övningar:

- Översätt begreppen.
- Sätt in begreppet i en mening – muntligt/skriftligt.
- Med andra ord – förklara begreppet med andra ord för någon som ska gissa.
- Träna på att böja begreppen som går att böja: *rain – rainy, storm – stormy* osv.
- "Pictionary" – förklara begreppet enbart genom en bild, inga ord.

weather	rain	thunder	lightning
snow	fog	wind	storm
sun	cloud	clear	hail
temperature	warm	cold	forecast

THE WEATHER FORECAST – VÄDERPROGNOSER

Eleverna ska få prova på att vara meteorologer och ge väderprognoser på engelska. Plocka fram olika bilder på väderkartor och kopiera till eleverna. De kan träna på att beskriva väderkartorna och vädret för varandra i par. Sedan ska eleverna presentera vädret för ett annat par eller inför en större grupp.

Fraser

- Here is the weather forecast for today/tomorrow.
- It will be ...
- There will be ...
- Here in the north/south ...
- In the morning/night ...

GÖR DIN EGEN BLIXT

På UR Play finns en serie som heter Labba. I ett av avsnitten visar Beppe hur man kan göra en egen blix.

www.urplay.se/program/179252-labba-gor-din-egen-blixt

Titta på programmet och låt sedan eleverna prova på att genomföra experimentet i mindre grupper. De ska även skriva en instruerande text till experimentet.

Eleverna behöver ha tillgång till programmet, som blir deras stöd när de genomför experimentet och när de skriver den instruerande texten.

På nästa sida finns ett formulär för experimentet

Instruktion: Gör din egen blix

Material

Genomförande

Bildbeskrivning

FACIT

LÄSFÖRSTÅELSE

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vad har Stella och familjen gjort på semestern?
De har campat i flera veckor.
2. Vem är Vigge?
Vigge är Stellas häst.
3. Hur många hästar bor i stallet?
Fem hästar bor i stallet, Vigge och fyra andra hästar.
4. Hur gammal är Stella?
Stella är 11 år gammal.
5. Vad skrämmer Vigge?
Han blir skrämmd av blixten.
6. Vilka färger har stallet?
Stallet är rött och vitt.
7. Vad behövs för att skapa elektrisk laddning?
Det behövs plus- och minuspoler.
8. Var finns det bästa skyddet när det åskar och blixtrar?
Det bästa skyddet är i ett hus eller i en bil.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

9. Hur märker Stella att hon har växt under sommaren?
Hennes skor, byxor och ridstövlar har blivit för små.
10. Stellas mamma brukar säga att man inte ska döda en spindel. Varför då?
Mamma säger att om man dödar en spindel så blir det regn.
11. Hur visar Vigge att han blir glad när han ser Stella?
Han skyndar fram till henne, frustar och lägger huvudet tungt på hennes axel.
12. Varför blir Stella rädd att stallet ska brinna upp?
Blixten slår ner i ett träd som står nära stallet. Trädet går itu och börjar brinna.
13. Vad är ett skyfall?
Ett skyfall är ett naturfenomen. Det kommer massor av regn på kort tid.
14. Förklara begreppet vattenånga.
Vattenånga är vatten i gasform. När vatten blir varmt så stiger det uppåt i form av gas.

15. Beskriv en blixt.

När det blir en urladdning skjuts het luft ut ur molnet som starka ljusblixtar. Blixtar brukar bara vara några centimeter breda, men kan vara flera kilometer långa.

16. Vad ska man tänka på när det åskar och blixtrar?

En blixt söker sig till den högsta punkten så man bör inte stå under ett träd när det åskar. Man ska inte heller vara den högsta punkten ute på ett öppet fält eller bada i en sjö eller liknande.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

17. Vad längtar du efter när du kommer hem efter en semester? Motivera.

Eget svar.

18. Vilka naturfenomen har du varit med om? Berätta.

Eget svar.

19. Vilket väder är ditt favoritväder? Motivera.

Eget svar.

20. Vilket väder kan göra dig orolig? Motivera.

Eget svar.

CROSSWORD – WEATHER

